

**WOJEWÓDZKI KONKURS PRZEDMIOTOWY
DLA UCZNIÓW DOTYCHCZASOWYCH GIMNAZJÓW
WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO
W ROKU SZKOLNYM 2017/2018**

GEOGRAFIA

KURATORIUM OŚWIATY
w Katowicach

WOM Rybnik

Informacje dla ucznia

1. Na stronie tytułowej arkusza w wyznaczonym miejscu wpisz swój kod ustalony przez komisję.
2. Sprawdź, czy arkusz konkursowy zawiera 12 stron (zadania 1-24) z brudnopisem.
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem. Nie używaj korektora.
5. W zadaniach zamkniętych podane są cztery odpowiedzi: A, B, C, D. Wybierz tylko jedną odpowiedź i zaznacz ją znakiem „X” bezpośrednio na arkuszu.
6. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem ⊗ i zaznacz inną odpowiedź znakiem „X”.
7. Instrukcje do innych typów zadań zamieszone są w treści zadania.
8. Rozwiązania zadań otwartych zapisz czytelnie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
9. Przygotowując odpowiedzi na pytania, możesz skorzystać z miejsca opatrzonego napisem *Brudnopis*. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.
10. Podczas rozwiązywania zadań konkursowych można korzystać z prostego kalkulatora.

KOD UCZNIWA

--	--	--	--

Etap:
województwi

**Czas pracy:
90 minut**

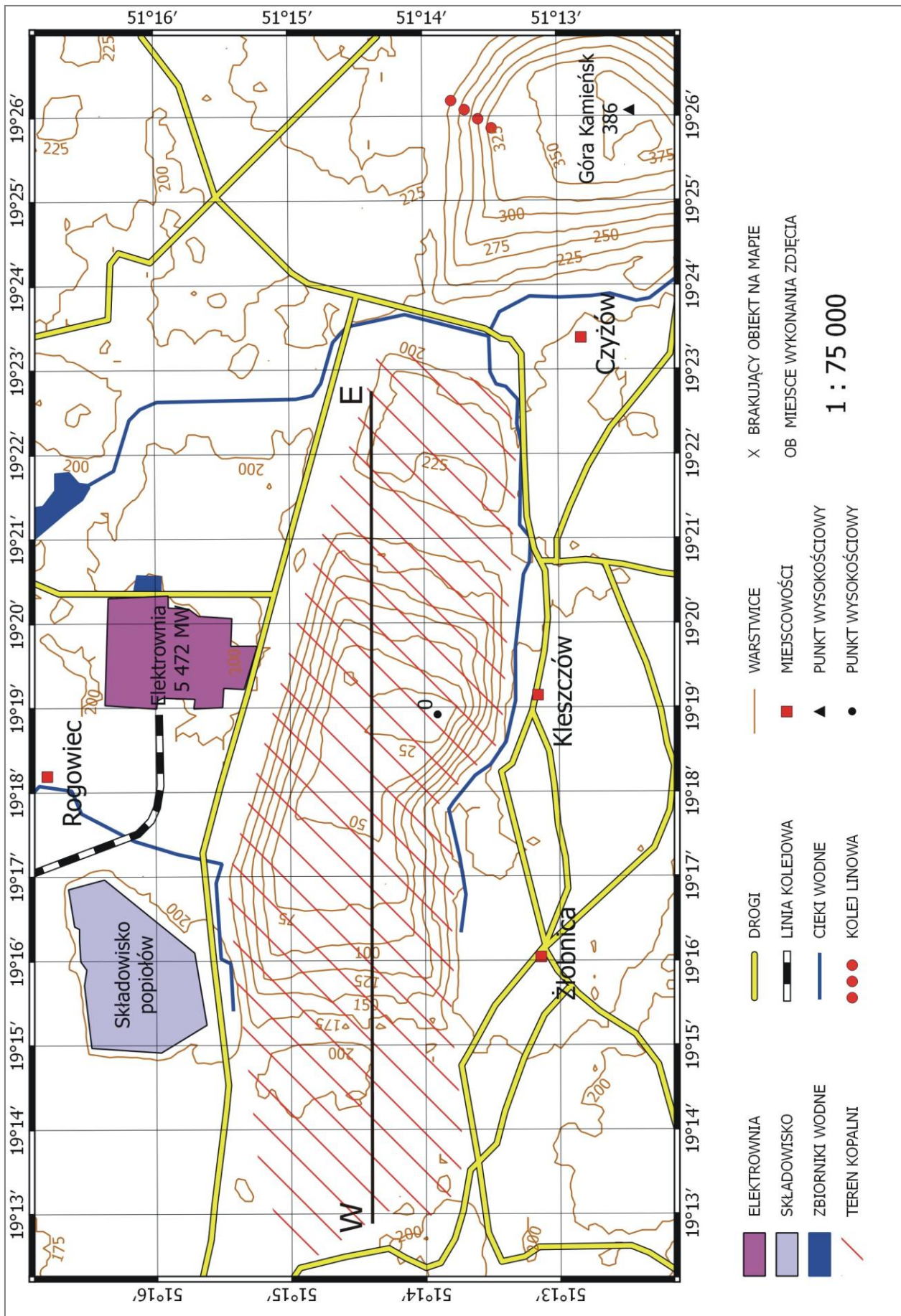
WYPEŁNIA KOMISJA KONKURSOWA

Nr zadania	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	Razem
Liczba punktów możliwych do zdobycia	1	1	1	1	4	1	1	3	5	5	1	2	2	5	3	1	3	3	4	3	3	2	3	2	60
Liczba punktów uzyskanych przez uczestnika konkursu																									

Liczba punktów umożliwiająca uzyskanie tytułu laureata: 54

Podpisy członków komisji :

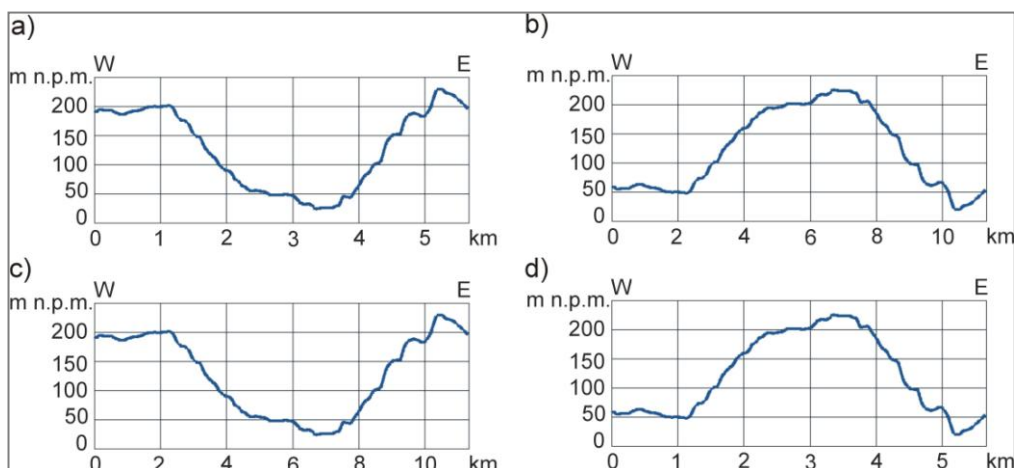
1. Przewodniczący –
2. Członek komisji sprawdzający pracę –
3. Członek komisji weryfikujący pracę –

źródło: opracowanie własne

Zadanie 1. (1 p.)

Zaznacz prawidłowy profil terenu obejmujący obszar znajdującej się na mapie kopalni, poprowadzony wzdłuż linii WE.

Zadanie 2. (1 p.)

Zaznacz prawidłowe dokończenie zdania:

W przedstawionej na mapie kopalni surowiec eksploatuje się metodą:

- A) głębinową B) otworową C) odkrywkową

Zadanie 3. (1 p.)

Podaj nazwę kopalni, która znajduje się na mapie wiedząc, że jest to największa kopalnia tego typu w Polsce dostarczająca paliwo do elektrowni o największej mocy w Polsce. Nazwa powinna uwzględniać miejscowość i rodzaj wydobywanego surowca.

Kopalnia:

Zadanie 4. (1 p.)

Zaznacz na mapie symbolem „OB” miejsce, z którego wykonano zdjęcie.

Material źródłowy do zadań 4 i 5

źródło: <https://pl.tripadvisor.com/>

Zadanie 5. (4 p.)

Na zdjęciu znajduje się pewien obiekt, którego nie ma na mapie.

a) rozpoznań go i zapisz poniżej nazwę

Obiekt to:

b) za pomocą symbolu „X” zaznacz ten obiekt na mapie i podaj dwa czynniki, które zdecydowały o jego lokalizacji.

Uzasadnienie lokalizacji:

1.

.....

2.

.....

Zadanie 6. (1 p.)

Najwyższym wzniesieniem na obszarze mapy jest Góra Kamięnsk. Przeanalizuj treść mapy i napisz, w jaki sposób ta góra powstała.

Geneza Góry Kamięnsk:

.....
.....

Zadanie 7. (1 p.)

Zaznacz prawidłowe dokończenie zdania:

Maksymalna wysokość względna na załączonej mapie jest:

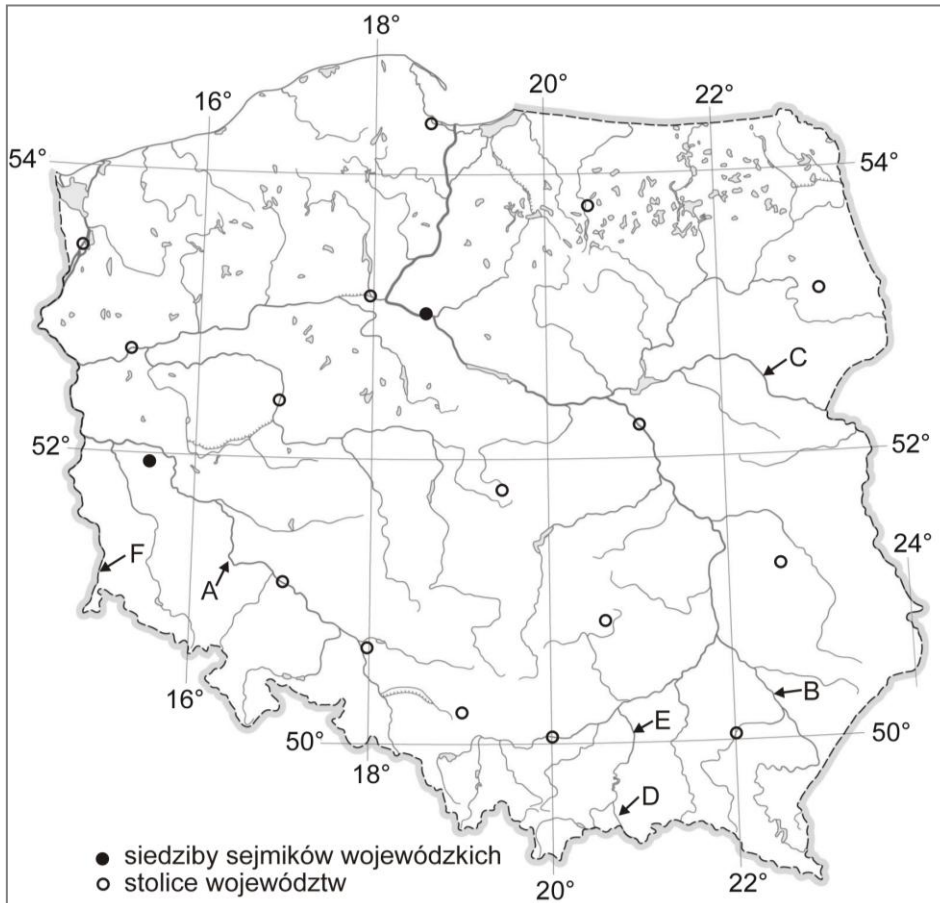
- A. mniejsza od maksymalnej wysokości bezwzględnej
- B. równa maksymalnej wysokości bezwzględnej
- C. większa od maksymalnej wysokości bezwzględnej
- D. żadna z powyższych odpowiedzi nie jest prawidłowa

Zadanie 8. (3 p.)

Oblicz powierzchnię jaką zajmuje kopalnia na załączonej mapie wiedząc, że w rzeczywistości jest to obszar o powierzchni 3 500 ha. Wynik podaj w cm², z dokładnością do jednego miejsca po przecinku.

Miejsce na obliczenia:

Wynik:

Material źródłowy do zadań 9-11

źródło: Wyd. Nowa Era (zmienione)

Zadanie 9. (5 p.)

Granice Polski w dużym stopniu prowadzone są wzdłuż rzek.

a) wpisz te rzeki do poniższej tabeli, wybierając je spośród podanych przykładów. UWAGA: niektóre rzeki należy do tabeli wpisać kilkakrotnie, inne w ogóle nie będą wpisane.

rzeki: Biebrza, Bug, Dunajec, Noteć, Nysa Łużycka, Nysa Kłodzka, Odra, Poprad, San, Wisłok

Litera na mapie	Rzeka graniczna	Granica Polski z/ze:
		Białorusią
		Niemcami
		Republiką Czeską
		Słowacją
		Ukrainą

b) rzekom z tabeli dopisz litery, którymi oznaczono je na mapie.

Zadanie 10. (5 p.)

Rozpoznaj miasto wojewódzkie wiedząc, że 22 XII Słońce góruje tam na wysokości $16^{\circ}30'$ o godzinie 11.40 czasu urzędowego. Skorzystaj z załączonej mapy konturowej.

Miejsce na obliczenia:

Długość geograficzna:..... Szerokość geograficzna:
miasto:

Zadanie 11. (1 p.)

Wybierz prawidłowe dokończenie zdania wstawiając X we właściwe kratki w tabeli:

W Bydgoszczy 22 VI Słońce góruje

☐ wcześniej niż	w Opolu, ponieważ	☐ oba miasta mają tę samą długość geograficzną
☐ o tej samej porze co		☐ Bydgoszcz leży na północ od Opola

Zadanie 12. (2 p.)

Oceń prawdziwość każdej informacji. Wpisz znak X w odpowiednie komórki tabeli.

Lp.	Informacja	Prawda	Falsz
1.	Polską linię brzegową Bałtyku tworzą głównie wybrzeża klifowe kojarzone z procesami erozji litoralnej, natomiast wybrzeża wydmowo-mierzejowe mają łączną długość trzykrotnie mniejszą.		
2.	Abrazja brzegów bałtyckich stanowi najpoważniejszy proces wpływający na zmiany granic lądowych Polski.		
3.	Erozja wybrzeży zachodzi w sposób nierównomierny, a wartość ta w skali roku wynosić może od kilku do kilkunastu metrów.		
4.	Do jednych z najsilniej niszczonej odcinków polskiego wybrzeża należą okolice Ustki, Niechorza, Trzęsacza, Jastrzębiej Góry i Helu.		

Zadanie 13. (2 p.)

Zdjęcie przedstawia fragment polskich Tatr. Przyjrzyj mu się uważnie a następnie dokończ zdania wstawiając X we właściwe kratki w tabeli.

źródło: <http://www.poznajtatry.pl>

Przedstawione na zdjęciu chmury związane są ze zjawiskiem wiatru halnego	☐ TAK ☐ NIE	ponieważ	☐ A. ☐ B. ☐ C.
Przedstawione na zdjęciu chmury znajdują się po obu stronach masywu górskiego	☐ TAK ☐ NIE	ponieważ	☐ D ☐ E ☐ F

- A. po stronie dowietrznej, na zboczach południowych, w wyniku wymuszonego ruchu powietrza w górę, zawarta w nim para wodna skrapla się
- B. po stronie zawietrznej, na zboczach północnych, w wyniku wymuszonego ruchu powietrza w górę, zawarta w nim para wodna skrapla się
- C. nagrzewanie się stoków górskich w ciągu dnia powoduje ruch wznoszący powietrza, które unosząc się osiąga temperaturę punktu rosy i powstają chmury
- D. powietrze unosi się równomiernie po obu stronach masywu, co powoduje skraplanie się pary wodnej i powstawanie chmur
- E. powietrze po obu stronach masywu cechuje się różną temperaturą i wilgotnością
- F. po stronie południowej Tatr znajduje się powietrze pozbawione pary wodnej

Zadanie 14. (5 p.)

Poniżej znajduje się tekst dotyczący pradolin występujących na obszarze Polski. Znajduje się w nim pięć merytorycznych błędów. Znajdź je, podkreśl w tekście i popraw.

Pradolina to element rzeźby terenu stanowiący szerokie obniżenie o płaskim dnie. Powstał w czasie zlodowacenia obszaru Polski w paleogenie, w wyniku działalności erozyjnej ogromnych mas lodu. Rzeki płynące pradolinami prostopadle do czoła lądolodu odprowadzały zarówno wody roztopowe, jak i wody rzeczne płynące z południa. Ponieważ najkrótszą drogę na południe zamykał lądolód – wody te płynęły bądź na zachód, ku Atlantykowi i Morzu Północnemu (większa część), bądź też na wschód, ku Morzu Czerwonemu (mniejsza część)...

źródło: Wikipedia (zmienione)

Błąd 1

Jest: Ma być

Błąd 2

Jest: Ma być

Błąd 3

Jest: Ma być

Błąd 4

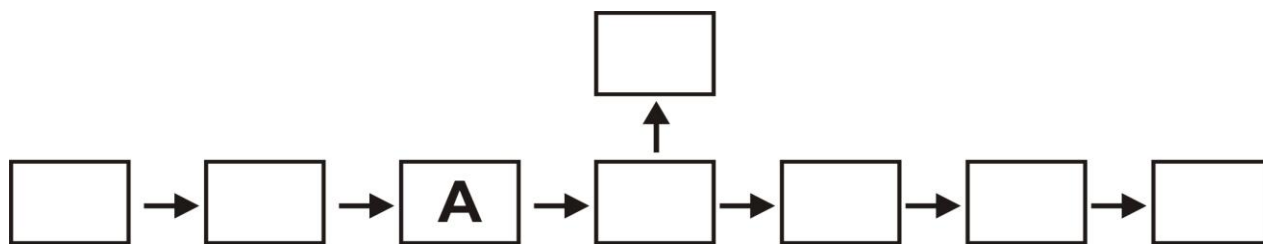
Jest: Ma być

Błąd 5

Jest: Ma być

Zadanie 15. (3 p.)

Bardzo dużym zagrożeniem dla środowiska Morza Bałtyckiego jest nadmierna eutrofizacja jego wód. Uzupełnij poniższy schemat przyczynowo-skutkowy, wpisując w okienka litery w takiej kolejności, aby przedstawiał rozwój procesu i jego konsekwencje.

- A. wzbogacanie się wody morskiej w azot i fosfor
- B. nadmierne nawożenie pól przez rolników
- C. spadek zawartości tlenu w wodzie morskiej
- D. przedostawanie się azotu i fosforu do rzek
- E. zakaz kąpieli
- F. zmniejszenie zysków rybaków
- G. intensywny rozwój sinic i zakwit wody
- H. stopniowe wymieranie zwierząt morskich

Zadanie 16. (1 p.)

Zaznacz prawidłowe dokończenie zdania.

Średnie zasolenie wody Morza Bałtyckiego wynosi 7,5‰, z czego wynika, że jeden litr wody tego morza zawiera około:

- A) 0,75 g soli B) 7,5 g soli C) 75 g soli D) 750 g soli

Zadanie 17. (3 p.)

Uzupełnij tabelę dotyczącą struktury ludności województwa śląskiego w 2015 r.

Woj. śląskie	Liczba ludności	Mężczyźni	Kobiety	Współczynnik feminizacji	Współczynnik maskulinizacji
	(tys.)				
miasto	3525,3		1834,0	108,4	
wieś	1045,6	513,7			96,6

źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Śląskiego 2016, GUS, Warszawa

Miejsce na obliczenia:

Zadanie 18. (3 p.)

Na podstawie poniższego materiału źródłowego i własnej wiedzy dokończ zdanie tak, aby zawierało trzy procesy zachodzące obecnie na polskiej wsi.

LATA YEARS	Gospodarstwa rolne Farms									Przeciętna powierzchnia ogólna gospodarstwa w ha Average total farm area in ha	
	w tys. in thous.	o powierzchni użytków rolnych — w odsetkach with agricultural land area of — in percent								ogółem total	w tym użytki rolne of which agricultural land
		do 1 ha up to	1,01— —1,99	2,00— —4,99	5,00— —9,99	10,00— —14,99	15,00— —19,99	20,00— —49,99	50,00 ha i więcej and more		
OGÓŁEM TOTAL											
2010 ^a	1509,1	1,6	19,9	32,6	22,9	10,0	4,8	6,4	1,8	11,3	9,8
2014	1413,0	2,2	18,5	32,4	21,9	10,4	5,0	7,3	2,3	11,5	10,3
2015	1409,6	2,0	18,0	32,2	22,9	10,3	5,1	7,2	2,3	11,6	10,3

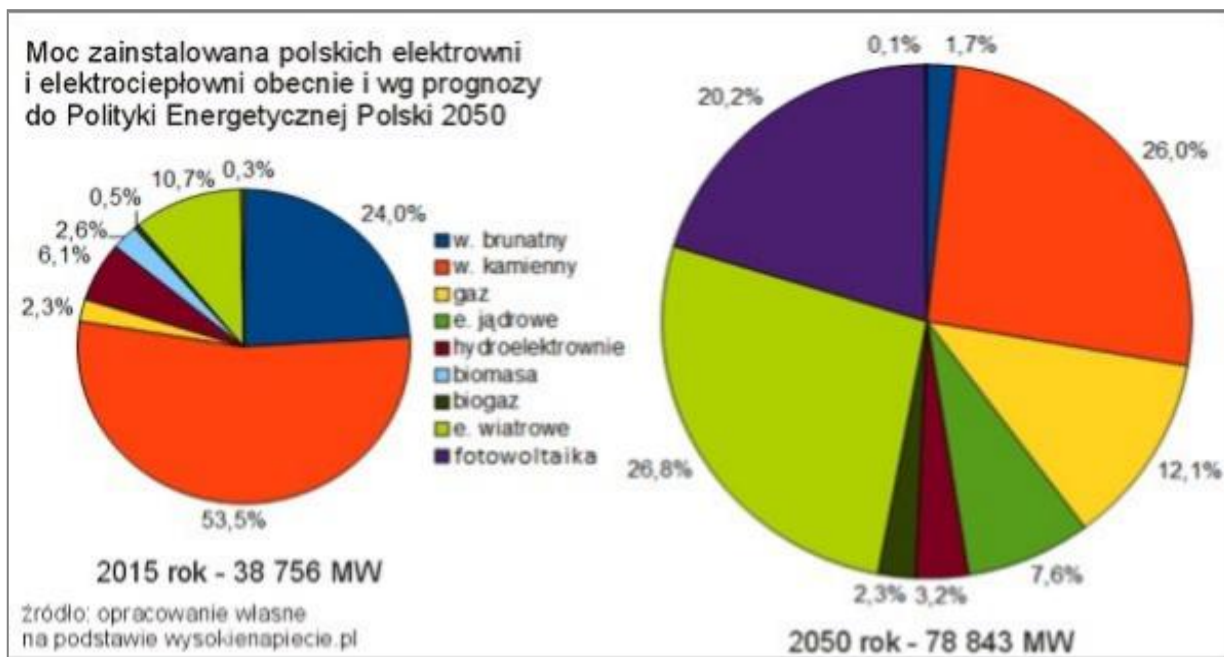
źródło: Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2016, GUS, Warszawa

Obecnie na wsi obserwuje się:

☐ wzrost ☐ spadek	liczby gospodarstw rolnych, co jest m. in. efektem	☐ braku następców właścicieli gospodarstw rolnych ☐ wzrostu odsetka osób pracujących w rolnictwie
☐ wzrost ☐ spadek	przeciętnej wielkości gospodarstw rolnych co jest zjawiskiem	☐ korzystnym ☐ niekorzystnym
☐ wzrost ☐ spadek	znaczenia pozarolniczych funkcji obszarów wiejskich co jest m. in. związane	☐ ze wzrostem opłacalności produkcji rolnej ☐ z rozwojem turystyki i energetyki wiatrowej na wsi

Zadanie 19. (4 p.)

Na podstawie powyższych wykresów wskaż cztery zmiany w strukturze produkcji energii, które według prognozy zajdą w Polsce do 2050 r.

1.
2.
3.
4.

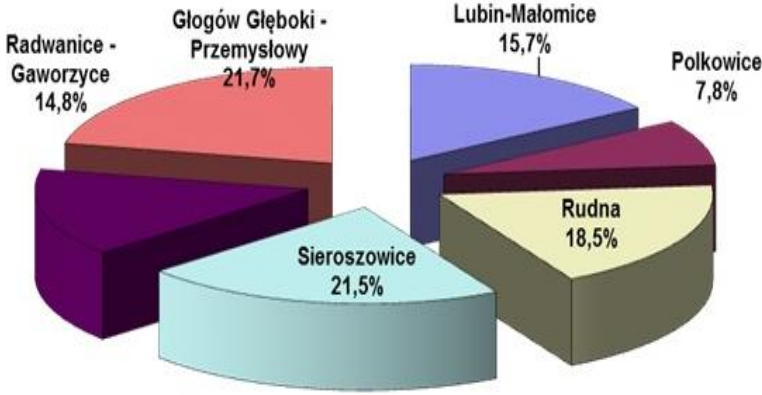

Zadanie 20. (3 p.)

Oceń prawdziwość każdej informacji dotyczącej energetyki w Polsce. Wpisz znak X w odpowiednie komórki tabeli.

Lp.	Informacja	Prawda	Falsz
1.	Bilans produkcji i zużycia energii elektrycznej dla Polski jest obecnie dodatni, co oznacza, że nie musimy kupować energii od innych krajów.		
2.	Województwami, które cechuje najwyższy odsetek energii z OZE są warmińsko-mazurskie, podlaskie oraz kujawsko-pomorskie.		
3.	Najmniejszą produkcją energii charakteryzuje się województwo łódzkie.		
4.	Ze wszystkich województw najwięcej energii – bo aż 1/3 produkcji krajowej – zużywają województwa: śląskie i mazowieckie.		
5.	Najwięcej energii elektrycznej produkuje elektrownia Kozienice.		
6.	Węgiel kamienny jest wilgotny i trudny do transportu, przez co spala się go w elektrowniach znajdujących się w pobliżu miejsca wydobycia.		

Zadanie 21. (3 p.)

Miejsce lokalizacji każdego zakładu przemysłowego zależy od tzw. czynników lokalizacji. Jednym z nich jest baza surowcowa. Korzystając z informacji graficznej zamieszczonej poniżej, napisz o jaki surowiec chodzi, jak nazywa się zakład produkcyjny, w którym się go przetwarza i w jakiej dziedzinie gospodarki wykorzystuje się gotowe produkty.

 <p>Udziały poszczególnych złóż w polskich zasobach geologicznych tego surowca (źródło: KGHM.com)</p>	<p>Surowiec:</p>
 <p>(źródło: KGHM.com)</p>	<p>Typ zakładu, w którym się go przetwarza: (nazwa dwuczłonowa)</p>
 <p>(źródło: KGHM.com)</p>	<p>Dziedzina gospodarki wykorzystująca gotowe produkty:</p>

Zadanie 22. (2 p.)

W Polsce funkcjonują trzy zakłady przemysłowe, takie jak ten z zadania 21. Podaj nazwę dwóch z trzech miejscowości, gdzie się one znajdują.

Wskazówka: miejscowości te znajdują się na terenie okręgu przemysłowego znanego jako LGOM.

Miejscowości: i

Zadanie 23. (3 p.)

Sieć rzeczna w Polsce stwarza duże możliwości rozwoju żeglugi śródlądowej, w tym żeglugi po Wiśle. Wymień trzy korzyści, jakie przyniosłoby wzrost udziału transportu wodnego w transporcie krajowym.

- 1.....
.....
- 2.....
.....
- 3.....
.....

Zadanie 24 (2 p.)

Łączność to przesyłanie informacji drogą przewodową lub bezprzewodową na odległość oraz dostarczanie przesyłek. Podaj dwie zmiany, jakie dokonały się w ostatnich latach w Polsce w tym rodzaju usług.

- 1.....
.....
- 2.....
.....

Brudnopis: